

Günlük Ritüel

Emin Reşah

2014-11-23 02:18:14 +0200

Benim gibi kendi başına çalışanların, patron/müdür/hasta/vs. memnuniyeti için çalışanlardan önemli bir eksiği, kısa vadeli tatminlerin azlığıdır. Kısa vadeli tatmin derken, size bir iş verildiğinde *yaptım* diyecek adımların yokluğundan/azlığından bahsediyorum. Çalıştığımız yerde birine gidip, *bugün şu kadar iş yaptım* diyebilmek, ona sahip olanların pek üzerinde durmadığı ama yokluğunu hissettiren bir imkandır.

Çalıştığım bazı konuların aylardır sürmesi hayatımı *her anlamda* sanat filmine çevirmeye başladığında, kendime günlük ritüeller belirlemeye başladım. Ritüel *bir sonraki adımı yaparken fazla düşünmek zorunda bırakmayan faaliyet* demek lügatimde.

Zamanında *iş planlamak* ve *iş yapmak* için gereken düşünce faaliyetinin farklı olduğunu tecrübe ettim. Ayrıca bu iki düşünce tarzı arasında geçiş yapmanın insanı yoran bir tarafı var. İnsan bir yandan işini yapıp, bir yandan ne iş yapacağını planlamaya kalkınca, hem yapmak istemediği işler için *aşırı planlama* batağına saplanabiliyor, hem de gereğinden fazla yoruluyor. Yöneticiliğin asıl zor kısmı da bu mesela, sadece kendi işini değil, başkalarının işini de planlamak ve bunu da bir yandan (farklı düşünce tarzına ihtiyaç duyan) işleri takip ederken yapmak. Bunu yaparken insan *oturduğu yerde* yoruluyor tabii. İnsanların pek çoğu özgür olmak istediklerini söyleseler de, bunun getirdiği planlama zahmetinden, özgürlükten feragat etmeyi tercih eder, bu da işin başka bir vechesi.

Bu sebeple kendime ritüeller uydurmak zorunda kalıyorum. Bunları daha önce de yaptım, hatta hayatım tembelliğimi tedavi etmeyi amaçlayan türlü çeşit yöntem denemekle geçti. Bu sebeple tarifinde *üretkenlik-productivity* geçen çok program kullanıp, çok web sayfası okudum. Ancak tabi, insanın içinden gelmeyince, onlar da *yapılması gereken işten kaçmak için bahane* haline geliyor.

Genelde bilgisayar başında çalışmam hem avantaj, hem dezavantaj. Avantaj kısmı, işimi istediğim gibi bölme imkanı vermesi ve dezavantajı işten kaçmak için çok fazla alternatif sunması. Bilgisayarla çalışmayı değil de, kurcalamayı ve oynamayı sevince, insanın çalışmaktan kaçmak için de çok bahanesi oluyor.

Bir zamanlar Pomodoro tekniği <<http://pomodorotechnique.com/>>__

adıyla öğrendiğim bir tekniği denemeye karar verdim. Ben böyle tekniklerinin hiçbirini aynen alıp kullanmadım, David Allen'ın meşhur GTD'si <[http://en.wikipedia.org/wiki/Getting Things Done](http://en.wikipedia.org/wiki/Getting_Things_Done)> de dahil, denediğim zaman yönetimi teknikleri bana doğrudan bir çözüm sunmadı; zira işim sadece çarkları çevirmek değil, aynı zamanda Cal Newport'un Deep Work dediği <<http://calnewport.com/blog/about/>> cinsten işler de yapmam gerekiyor ve bunların bir ölçüsü yok. Bir kerede bitmesi mümkün olmayan işi 10 adımda da, 100 adımda da yapabilirsiniz, ikincisi *ne yaptın?* diye sorana daha güzel cevap verir ama elde edilen netice aynıdır.

Özetle günlük bir çalışma ritüeli belirlemek, kendi çalışanın iki temel meselesini çözmek için lazım. Birincisi fazla planlama, ikincisi ne yapacağımı bilememe.

Bilgisayarda yapılacak işleri sıraladığım metin dosyalarım var. İşler için 4 ayrı kategori belirledim, her birine ayrı dosya tutuyorum ama tek dosya belki daha iyi iş görür. Metin dosyasımı tercih edişim de, kullanım ve arama kolaylığından kaynaklanıyor. Şu sıra bunları dosyalar arası linkler ve veri girişi kolaylığı açısından Emacs org-mode <<http://orgmode.org>> ile tutuyorum ama bu elzem değil. Elinizin altında ne varsa (mesela Notepad) kullanmak yeterli olabilir.

Bahsettiğim 4 kategori, **iş**, **oyun**, **sair işler** ve **yazı** diye gidiyor. İş malum, oyun boş vaktimde ne yapacağım, sair işler dışarda yapılması gereken ve hiç bittiğini göremediğim dertler ve yazı da, aklıma gelen yazı konuları.

Linux'ta hayli [image0] var. Kullandığım bilgisayarlarda gereksiz program çalışmasına dayanmadığım için XMonad <<http://xmonad.org/>> **pencere yöneticisinde**, Emacs <<http://www.gnu.org/software/emacs/>>, tmux <<http://tmux.sourceforge.net/>>, mutt <<http://www.mutt.org/>> ve netgezer (browser, genelde Chromium <<http://www.chromium.org/>> veya Midori <<http://midori-browser.org/>>) gibi programlarla çalışmayı tercih ederim. Windows kullanıcılarının *komut istemi* adıyla tanıdığı ve görünce genelde ürperttikleri *terminal*, onu kullanmayı bildiğinizde bilgisayarla fare yardımıyla *Tarzanca anlaşılmak* yerine, *konuşmayı* sağlar.

Terminalin bir kolaylığı tekrar eden işleri kolayca otomatize etmek. Bilgisayarın asıl vazifesinin tekrarlanabilir işleri insan müdahalesine gerek kalmadan tekrarlamak olduğuna inanırım ancak günümüzde bu amaca yönelmek pek revaçta değil. Oyunlar bile, insanlara bir yerlere tıklatıp, zaman harcatmak üzerine kurulmaya başladı. Bugün bilgisayar kullanımının büyük kısmı zaman kaybettirici ve oyalayıcı. Bu arada tabi benim gibi bilgisayarı *hayatını düzenlemek* amacıyla kullananların yeni araç sunan yok. Araç sunduğunu söyleyenler de, Microsoft'un Office'le yaptığı gibi, temelde kendine bağlamak için uğraşıyor. O sebeple sair terminal arabirimleri dışında, Apple'ın tuhaf ve yetersiz Automator programını saymazsak, istediğiniz programları istediğiniz sırada ve şekilde kullanıp, sonuçlarını istediğiniz şekilde kullanabileceğiniz fazla imkan yok. Müstakil program yazmak için basit, elle yapmak için karmaşık işleri başka yolla otomatik hale getiremiyorsunuz.

Kısacası günlük ritüellerimi bilgisayarın anlayacağı dilde yazdığım kısa *senaryolar* belirliyor. Çalışmanın başında şarjı çabuk biten telefonumu şarja ve ce-

bimde gezdirdiğim USB yedekleme zımbırtısını da bilgisayara takmamı hatırlatıyor. Her biri 25 dakika çalışma, 1 dakika yerinden kalkıp hareket etme ve 5 dakika Internet'te gezinmeden oluşan kaç *fasıl* çalışacağımı soruyor. Bu fasılların her birinde bir *yapılacak işler* dokümanı açıyor, mesela, **sair işler** dosyasının başı şöyle: (Tercümeyle üşendim, zaten pek önemli değil.)

.. code:: text

```
* DONE is there a better mercurial mode for emacs?
I installed dvc, ahg and monky. ahg seems most robust and feature
complete as of now. (12523)
* TODO install "ruby install t" on the machines and try this twitter client
** TODO copy authorization file .trc from raphael to others
* TODO emacs ottoman input method
* TODO d-new in emacs lisp
```

Org-Mode <<http://orgmode.org>>, WorkFlowy <<https://workflowy.com/>> tarzında ama ondan çok daha gelişmiş, aralarda link, resim, formül, tablo ve program yazmak da dahil, her tür *atraksiyonu* yapabileceğiniz bir düzenleme aracı. Tüm not, web sayfası, dokümanları ve hatta çoğu programı bu formatta oluşturun.

Çalışma senaryosunu idare eden program, 5 dakikalık molaların başında netgezer gibi, Emacs pencereleri gibi tüm çalışma programlarını kapatıyor. Daha önceden kendime timer kurup, 25+5 yapmaya çalışmıştım ama mola vakti geldiğinde, *5 dakika daha çalışsam da mola versem* psikolojisini bırakamadığımdan, bir süre sonra düzen kaybolup gidiyordu. Bilgisayar şak diye programları kapattığında ister istemez mola veriyorsunuz. Aynı şekilde molada kullandığım programları da, çalışma kısmının başında kapatıyor. Böylece gerçekten işleyen bir molalı çalışma düzenim olabildi.

Bunun faydası yorulmadan günde 6-8 saat çalışabilmek. Daha önceden de günde bu kadar çalışırdım ancak devamlı olmazdı. İki gün çalıştığımda, üçüncü gün kaytaracak yer arardım.

Buradaki yazıların artık daha az çıkmasının bir sebebi de bu. Önceliklerimi düzene bağladığım için ve mesela oğlumla ortalama günde 3 saat geçirmek de bu önceliklerin arasında olduğu için, programın çalışmaların sonunda yazdırdığı yazılar 4cümle <<http://4cumle.org>>__ büyüklüğünde olabiliyor.

.. |image0| image:: screenshot-20131024@133402.png